

16 באוגוסט, 2016

לכבוד
מר באסל קשקוש
מפקד כלא גלבוע
כלא גלבוע
ד.נ. גלבוע, 10900
בפקס: 089193680

לכבוד
גבי עפרה קלינגר
רב גונדר
נציבות שירות בתי הסוהר
ת.ד. 81 רמלה 72100
בפקס: 08-9193800

שלום רב,

הנדון: בקשה דחפיה להתקנת מזגנים ו/או מצננים בתאי אסירים ביטחוניים

הריני לפנות אליכם בעניין שבנדון כלהלן:

1. לאחרונה התרבו פניות מאסירים ביטחוניים, השוהים בבית סוהר גלבוע, המלינים על תנאי המחיה הקשים והבלתי אנושיים בתאי המאסר במהלך עונת הקיץ. כפי שכולנו עדים, הקיץ מתאפיין בטמפרטורות גבוהות מהרגיל לעונה, ותנאי מזג האוויר הנם חריגים אף יותר באזור עמק הגלבוע, המתאפיין באקלים חם במיוחד וכמות משקעים זעומה. נסיבות אלה, בצירוף התנאים בתאי המאסר בבית הסוהר – 8 אסירים בממוצע בכל תא, הכולל חלון קטן ביותר רווי סורגים באופן המצמצם במידה ניכרת את השטח הפתוח שבו – הופכים את תנאי המחיה בתאי המאסר לבלתי סבירים ובלתי נסבלים, דבר המחייב היערכות מיוחדת.
2. אמנם לאחרונה הוספו מאווררים אישיים בתאי המאסר, אך אין בכך בכדי לשנות באופן מהותי את המצב הקיים, כולל את עומס החום ותנאי האוורור הקשים בתאים. מן המיותר לציין כי מאווררים אלה מהווים מטרד רעש בלתי נסבל. נוסף, כי מעט האוויר אשר נכנס מבעד לחלון הקטן בתאים הנו חם ולח שאיננו מפחית ממידת ועומס החום. גם חומרי הבניה מהם עשויים תאי המאסר, שאינם מבודדים חום, תורמים להחמרת המצב. המצב המתואר לעיל, מחמיר בשעות הלילה כאשר לדברי האסירים לא ניתן להרגיש כמעט כליל בתנועת האוויר.
3. נזכיר, כי אין זוהי פנייתנו הראשונה בעניין. בעקבות תלונות דומות בעבר, פנינו אליכם בנושא זה ביוני, ספטמבר ודצמבר 2011. במענה לפנייתנו הנ"ל צויין, כי "קיימת תכנית רב שנתית לשיפוץ אגפים תוך כדי קביעת סדרי עדיפויות ושמירה על מסגרת תקציבית". עוד הבהרתם, כי בחלק מהאגפים ששופצו מוזגו מסדרונות האגף (ממנו נהנים האסירים בתאים) (מכתבכם מיום 18.12.2011). מיוזג המסדרונות בכלא גלבוע נעשה אך ורק באגף הפרדה.

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140

חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

4. בחלוף כ- 5 שנים מאז ובהעדר פתרון, המצב בתאי המאסר בבית הסוהר הנ"ל הולך ומחמיר ותנאי המחיה הופכים יותר ויותר למחניקים, בלתי הולמים ובלתי אנושיים. מצב זה משפיע לרעה על התפקוד היומיומי של האסירים, על בריאותם ושלמות גופם וגורם להם לסבול מנדודי שינה קשים. להזכיר, במרבית שעות היום והלילה שוהים האסירים בתוך תאי המאסר.

5. תנאי האוורור הנ"ל אינם עומדים בסטנדרטים שנקבעו הן במשפט הישראלי והן במשפט הבינלאומי ופוגעים בזכויות היסוד לכבוד ולתנאי כליאה ומחיה מינימאליים. הזכות לקיום מינימאלי בכבוד הנה חלק מהזכות החוקתית לכבוד המבטיחה שמירה על צלם האדם באשר הוא, בין אם הוא חופשי ובין אם הוא נמצא בין כותלי בתי הסוהר (בג"ץ 4634/04 **רופאים לזכויות אדם נ' השר לביטחון פנים** (טרם פורסם, ניתן ביום 12.02.07), פסקה 12. (להלן: "עניין המיטות לאסירים"); בג"ץ 114/86 **וייל נ' מדינת ישראל**, פד"י (3) 477, 492 (1987); עע"א 4463/94 **גולן נ' שירות בתי הסוהר**, פ"ד (4) 136, 148 (1996); בג"צ 2245/06 **דוברין נ' שרות בתי הסוהר** תק-על 2006(2)3564).

6. בצד זכותם של האסירים לתנאי מחיה וכליאה נאותים קמה גם חובתה של המדינה לספק להם את צרכיהם המינימאליים באותה מידה שהיא חבה זאת כלפי תושביה (עניין **המיטות לאסירים**, פסקה 12). בנסיבות המתוארות לעיל, מפר שירות בתי הסוהר את חובתו, הראשונה במעלה, לספק את הצרכים המינימאליים של האסירים ולהקצות את המשאבים הנדרשים לכך. ברע"ב 3804/14 **שירות בתי הסוהר נ' אייל בן משה** (פורסם בנבו, 30.5.2014) (להלן: "עניין שירות בתי הסוהר"), דחה ביהמ"ש העליון בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד שבה הורה ביהמ"ש המחוזי לשב"ס לאפשר התקנת מזגן או מצנן לתא שבו כלוא המשיב בכלא השרון. עניין לנו באסיר אשר סבל מבעיית טמפרטורה חמה בתאו ומאוויר "דחוס למדי". אי לכך, נקבע כי הוא מוחזק בתנאים "בלתי אנושיים" וכי יש לאפשר התקנת מזגן או מצנן בתאו.

7. הפגיעה האמורה בזכויות יסוד חוקתיות של האסירים איננה לתכלית ראויה. נפסק כבר, כי "תכלית הפגיעה בזכויות האדם של האסיר לעולם אינה אמורה להוסיף על הענישה שנגזרה עליו בבית המשפט" (עניין **המיטות לאסירים** פסקה 11). להזכיר, מקום שהגבלות המוטלות ע"י הרשות המנהלית פוגעות בזכויות אדם של העצור והן אינן נובעות באורח מובנה מעצם שלילת חירותו עקב המעצר, עליהן לקיים במהותן את מבחני פסקת ההגבלה כדי להכשירן מבחינה חוקתית (עע"א 4463/94 **גולן נ' שרות בתי הסוהר**, פ"ד (4) 136, 155).

8. התכלית הבלתי ראויה נובעת גם מהפרת החוק הבינלאומי החל בענייננו. תקנות סטנדרט המינימום לטיפול באסיר של האו"ם משנת 1955 אשר אומצו ע"י הקונגרס הראשון של האומות המאוחדות למניעת פשע ולטיפול באלימות, קובעות בסעיף 10, ביחס לתנאי כליאה בבית הסוהר כי "תאי הכליאה יעמדו בסטנדרטים בריאותיים, מתוך התחשבות באקלים במקום, ובפרט בכל הנוגע לאוורור בתאים, לשטח מחייה מינימאלי, לתאורה ולחימום". מקובל לראות בכלל זה משום רף מינימאלי לתנאים סבירים להם זכאים אסירים.

9. לא זו אף זו, פגיעה בזכותם של האסירים לקיום מינימאלי בכבוד אנושי אינה בגדר יחס ראוי שבני אדם בכלל ואסירים בפרט זכאים לו ואף הופכת את ענישתם לענישה אכזרית ומשפילה.

סעיף 5 להכרזה לכל באי העולם בדבר זכויות האדם (1948) אוסר יחס או ענישה אכזרית ומשפילה באופן מפורש (ראו גם: סעיפים 11 ו-16 לאמנה נגד עינויים ונגד יחס או עונשים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים משנת 1984; סעיפים 7 ו-10(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות (1966) (*The International Covenant on Civil and Political Rights*) ופרשנות ועדת האו"ם לזכויות אדם לסעיף 10(1) J General Comment No. 21 (1992.10.4)). ולהשוואה ראו: סעיף 3 לאמנה האירופאית בדבר זכויות אדם; *Human Rights Act, 1998*, אשר החיל את עיקרי האמנה האירופאית לזכויות אדם בחוק האנגלי וכן את ה- Prison Act 1952 האנגלי).

10. למעלה מן הצורך נציין, כי הפגיעה האמורה גם איננה מידתית. ודוק. אילוץ האסיר לשאת את מאסרו בתנאים אכזריים ומשפילים מחטיא את מטרת הענישה והופך את הפגיעה בזכותו החוקתית של האסיר לחירות אישית, לבלתי מידתית בעליל (ראו: עניין "מיטות לאסירים", פסקה 10. ראו גם פסקה 11 לפסק הדין על כל ההפניות הרלוונטיות המובאות בה).

11. לבסיף נזכיר, כי בעניין **שירות בתי הסוהר** הבהירה כבוד השופטת דפנה ברק-ארז את הצורך בפתרון מערכתי לטיפול בבעיות האוורור והטמפרטורות בתאים ודבריה נכונים גם בנסיבות ענייננו כפי שתוארו לעיל. וכלשון ההחלטה:

"בשולי הדברים אציין כי מהבקשה דגן עולה במשתמע כי בבתי הכלא מצויים תאים נוספים בעלי מאפיינים דומים לתא שבו כלוא המשיב, והשב"ס מציין כי נדרש פתרון מערכתי לטיפול בבעיות האוורור והטמפרטורה בתאים אלו. אין לי אלא להסכים לכך, וחזקה על השב"ס כי יגבש פתרון כזה במהירות האפשרית, תוך שהוא נותן דעתו לחשיבות הנודעת לכך שלא תיווצר הפליה בין אסירים אשר מסוגלים לקנות מזגן מכספם הפרטי לבין אסירים אשר ידם אינה משגת לכך."

רע"ב 3804/14 **שירות בתי הסוהר נ' אייל בן משה** (פורסם בנבו, 30.5.2014), פסקה 6 להחלטה.

לאור כל האמור, בהתחשב בתנאי האקלים השוררים במקום ובצורך הדחוף לשיפור האוורור ולויסות תנאי החום בתאים, אבקשכם לאמץ את הדרישה לשיפור מיידי בתנאי החזקת האסירים ע"י התקנת מערכת קירור/מיזוג מרכזית לתאי המאסר בבית כלא גלבו.

לטיפולכם ותגובתכם בהקדם אודה.

בכבוד רב,

אראם מחאמיד, עו"ד